

TIESAS SPRIEDUMS (Tiesas plēnums)

2004. gada 5. oktobrī \*

Lieta C-475/01

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši EKL 226. pantam,

ko 2001. gada 6. decembrī cēla

**Eiropas Kopienu Komisija**, ko pārstāv E. Traversa [*E. Traversa*] un M. Kondu Dirande [*M. Condou Durande*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

prasītāja,

ko atbalsta

**Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste**, ko pārstāv K. Mandži [*K. Manji*], pārstāve,

persona, kas iestājusies lietā,

\* Tiesvedības valoda — grieķu.

pret

**Grieķijas Republiku**, ko pārstāv A. Samoni-Rantu [*A. Samoni-Rantou*] un P. Milonopuls [*P. Mylonopoulos*], pārstāvji, kas norādīja adresi Luksemburgā,

atbildētāja.

TIESA (Tiesas plēnums)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], A. Ross [*A. Rosas*], K. Gilmans [*C. Gilmann*], Ž. P. Puišošē [*J.-P. Puissechet*] un H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], F. Makena [*F. Macken*], N. Kolnerika [*N. Colneric*] un S. fon Bārs [*S. von Bahr*] (referents),

ģenerālvokāts A. Ticano [*A. Tizzano*],  
sekretāre L. Hjuleta [*L. Hewlett*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2003. gada 16. septembrī,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 15. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

- 1 Savā prasības pieteikumā Eiropas Kopienų Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, atstājot spēkā zemāku akcīzes nodokli attiecībā uz ouzo nekā tas, ko piemēro citiem alkoholiskajiem dzērieniem, Grieķijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek EKL 90. panta pirmā daļa.
- 2 Ar Tiesas priekšsēdētāja 2002. gada 25. jūlija rīkojumu Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotajai Karalistei tika atļauts iestāties lietā, lai atbalstītu Komisijas prasījumus. Tā procesuālo rakstu neiesniedza un nepiedalījās tiesas sēdē.

## Atbilstošās tiesību normas

### *Kopienų tiesiskais regulējums*

- 3 Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/83/EK par to, kā saskaņojams akcīzes nodoklis spirtam un alkoholiskajiem dzērieniem (OV L 316, 21. lpp.), kas ietilpst tās piemērošanas jomā, paredz akcīzes nodokļa likmes noteikšanas noteikumus katram produktam. Tas ir precizēts šīs direktīvas 19. un 20. pantā.

4 Direktīvas 92/83 19. pants paredz:

“1. Dalībvalstis uzliek akcīzes nodokli etilspirtam saskaņā ar šo direktīvu.

2. Dalībvalstis nosaka savas likmes saskaņā ar Direktīvu 92/84/EEK.”

5 Atbilstoši Direktīvas 92/83 20. pantam:

“Šajā direktīvā ar terminu “etilspirts” apzīmē:

- visus produktus, kuru faktiskā spirta tilpumkoncentrācija pārsniedz 1,2 % tilpuma, kuri atbilst AN kodiem 2207 un 2208, pat ja šie produkti ir tāda produkta sastāvdaļas, kas atbilst citai AN pozīcijai,
- produktus, kuru AN kods ir 2204, 2205 un 2206, kuru faktiskā spirta tilpumkoncentrācija pārsniedz 22 % tilp.,
- produktus, kas satur dzeramo spirtu, kas ir vai nav šķīdināts.”

- 6 Akcīzes nodoklis ir noteikts atbilstoši Direktīvas 92/83 21.–26. pantam, savukārt 23. pants noteiktos apstākļos konkrētiem produktiem ļauj piemērot pazeminātu akcīzes nodokļa likmi. Šī pēdējā noteikuma redakcija ir šāda:

“Minētās dalībvalstis šādiem produktiem var piemērot pazeminātu likmi, kas var būt zemāka par zemāko likmi, taču ne vairāk kā 50 % zem valsts standarta nodokļu likmes etilspirtam:

[..]

- 2) Grieķijas Republika attiecībā uz spirtotajiem dzērieniem ar anīsa garšu, kas minēti Regulā (EEK) Nr. 1576/89, kuri ir bezkrāsaini un satur līdz 50 g cukura litrā, un kam galaproduktā vismaz 20 % spirta veido spirts, kas ieguvis garšu pēc dedzināšanas tradicionālajos pārtrauktajos vara destilatoros, kuru tilpums ir līdz 1 000 l.”

### *Valsts tiesiskais regulējums*

- 7 Likuma Nr. 2127/93 mērķis ir Grieķijas tiesību sistēmā transponēt Direktīvu 92/83.
- 8 Tajā ir noteikts bāzes akcīzes nodoklis apmēram GRD 294 000 apmērā par simts litriem tīra spirta.

- 9 Tomēr tā paša likuma 26. pants paredz minētā bāzes nodokļa likmes samazināšanu par 50 % attiecībā uz ouzo, kur akcīzes nodokļa likmes apmērs attiecībā uz šo produktu nepārsniedz aptuveni GRD 147 000 par simts litriem tīra spirta.

### **Pirmstiesas procedūra**

- 10 Komisija ir saņēmusi dažādas sūdzības saistībā ar to, ka Grieķijas iestādes piemēro samazinātu akcīzes nodokļa likmi ouzo, bet attiecībā uz citiem alkoholiskajiem dzērieniem, tādiem kā džins, degvīns, viskijs, rums, tekila un araks, piemērotā nodokļa likme ir augstāka.
- 11 Uzskatot, ka šī nodokļa likmes atšķirība nav saderīga ar EKL 90. pantu, Komisija uzsāka šo procedūru sakarā ar pienākumu neizpildi. Pēc tam, kad tā brīdinājuma vēstulē bija aicinājusi Grieķijas Republiku iesniegt savus paskaidrojumus, Komisija 1999. gada 10. augustā izdeva argumentētu atzinumu, aicinot veikt vajadzīgos pasākumus šī atzinuma izpildei divu mēnešu termiņā pēc tā paziņošanas. Tā kā Grieķijas iestādes tām pārmesto Kopienas tiesību pārkāpumu apstrīdēja, Komisija cēla šo prasību.

### **Par prasību**

- 12 Vispirms jāatgādina — Komisija uzsver, ka tās prasība ir balstīta vienīgi uz EKL 90. pantu un nevis uz Direktīvas 92/83 23. pantu. Šādos apstākļos fakts, ka Komisija

nav cēlusi prasību par šo pēdējo noteikumu atcelšanu, neietekmē šīs prasības sakarā ar pienākumu neizpildi pieņemamību.

- 13 Komisija būtībā uzsver, ka Kopienų atvasināto tiesību akti ir interpretējami un transponējami dalībvalsts iekšējās tiesībās saderīgi ar EKL. Atbilstoši Komisijas minētajam no tā izriet, ka atvasināto tiesību akta esamība, kas ļauj dalībvalstij vietējam ražojumam piemērot samazinātu akcīzes nodokļa likmi, neatbrīvo to no pienākuma ievērot minētajā līgumā ietvertos vispārējos principus, tostarp arī EKL 90. pantā noteikto. Komisija uzskata, ka Grieķijas Republika ir pārkāpusi EKL 90. panta pirmo daļu, vienīgi ouzo piemērojot pazeminātu akcīzes nodokļa likmi. Faktiski, no atkārtotas Tiesas judikatūras izriet, ka, lai valsts nodokļu sistēma būtu saderīga ar EKL 90. pantu, no tās jebkurā gadījumā vajadzētu izslēgt to, ka ārvalstu ražojumiem tiek piemērota augstāka nodokļa likme salīdzinājumā ar līdzīgiem vietējiem ražojumiem.
- 14 Grieķijas Republika apstrīd apgalvojumu, saskaņā ar kuru tās tiesību akti ir pretrunā ar Kopienų tiesībām. Atbilstoši tās teiktajam Komisija, savu prasību pamatojot vienīgi ar EKL 90. pantu, šajā gadījumā nav ņēmusi vērā *lex specialis*, proti, Direktīvas 92/83 23. pantu — noteikumu, kas šai dalībvalstij atļauj ouzo piemērot pazeminātu akcīzes nodokļa likmi. Grieķijas Republika tāpat arī apstrīd to, ka ouzo un citi alkoholiskie dzērieni, tādi kā džins, degvīns, viskijs, ir līdzīgi.
- 15 Šajā sakarā sākotnēji ir jāatgādina, ka Direktīvas 92/83 23. panta 2. punkts ļauj Grieķijas Republikai piemērot akcīzes nodokļa likmi, kas ir zemāka nekā minimālā nodokļa likme, bet ne vairāk kā 50 % no parastā akcīzes nodokļa likmes etilspirtam.

- 16 Patiesi, Grieķijas Republika, nosakot ouzo piemērojamo akcīzes nodokļa likmi 50 % apmērā no nodokļa likmes, kas paredzēta citiem alkoholiskajiem dzērieniem, ir balstījusies uz Direktīvas 92/83 23. panta 2. punktu un, to darot, ir ievērojusi šajā noteikumā paredzēto.
- 17 Šādos apstākļos Komisijas prasība nolūkā apstrīdēt tās akcīzes nodokļa likmes pamatotību, ko Grieķijas Republika drīkstēja piemērot ouzo, pamatojoties uz Direktīvas 92/83 23. panta 2. punktu, netieši, bet noteikti attiecas uz šī noteikuma tiesiskuma apstrīdēšanu.
- 18 Principā Kopienu iestāžu tiesību akti ir prezumējami kā tiesiski un to juridiskā iedarbība saglabājas tik ilgi, kamēr prasības atcelt aktu ietvaros nav atsaukti vai atcelti, vai pasludināti par spēkā neesošiem sakarā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu vai sakarā ar iebildi par spēkā neesamību (šajā sakarā skat. 1994. gada 15. jūnija spriedumu lietā C-137/92 P Komisija/BASF u.c., *Recueil*, I-2555. lpp., 48. punkts, un 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-245/92 P *Chemie Linz/Komisija*, *Recueil*, I-4643. lpp., 93. punkts).
- 19 Izņēmums no šī principa ir tiesību akti, kuru prettiesiskuma smagums ir tik acīmredzams, ka to Kopienu tiesiskajā kārtībā nevar pieļaut, un kuri tāpēc ir atzīstami par tādiem, kuriem nav juridiskas iedarbības, pat provizoriskas, un kā tādi ir uzskatāmi par juridiski neeksistējošiem. Šī izņēmuma nolūks ir nodrošināt līdzsvaru starp divām pamata, bet tajā pašā laikā pretēja rakstura prasībām, kam vajadzētu atbilst tiesiskajai kārtībai, proti, starp tiesisko attiecību stabilitāti un tiesiskuma ievērošanu (iepriekš minētie spriedumi Komisija/BASF u.c., 49. punkts, un *Chemie Linz/Komisija*, 94. punkts).
- 20 Seku smagums, kas saistīts ar konstatējumu par Kopienu iestāžu akta neesamību, prasa, lai tiesiskās drošības nolūkā šis konstatējums tiktu izmantots tikai īpašos izņēmuma gadījumos (iepriekš minētie spriedumi Komisija/BASF u.c., 50. punkts, un *Chemie Linz/Komisija*, 95. punkts).



- 21 Taču Direktīva 92/83 ne visā tās kopumā, ne arī attiecībā uz 23. panta 2. punktu nav atzīstama kā šāds neeksistējošs akts.
- 22 Ir jāpiebilst, ka minēto direktīvu Padome nav atsaukusi un ka tās 23. panta 2. punktu Tiesa nav nedz atcēlusi, nedz arī atzinusi par spēkā neesošu.
- 23 Šādos apstākļos Direktīvas 92/83 23. panta 2. punktam ir tāda juridiska ietekme, uz ko attiecas tiesiskuma prezumpcija.
- 24 No tā izriet, ka Grieķijas Republika tikai saglabājot spēkā valsts tiesisko regulējumu, kas pieņemts uz Direktīvas 92/83 23. panta 2. punkta pamata un ir tai atbilstošs, ir izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Kopienų tiesības.
- 25 Ievērojot iepriekš minēto, jākonstatē, ka Grieķijas Republika ir izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek Kopienų tiesības, atstājot spēkā akcīzes nodokļa likmi ouzo, kas ir zemāka salīdzinājumā ar citiem alkoholiskajiem dzērieniem piemēroto.
- 26 Tādējādi Komisijas prasība sakarā ar pienākumu neizpildi ir noraidāma kā nepamatota.

## **Par tiesāšanās izdevumiem**

- <sup>27</sup> Atbilstoši Reglamenta 69. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Grieķijas Republika ir prasījusi piespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs, tad tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Saskaņā ar Reglamenta 69. panta 4. punkta pirmo daļu Apvienotā Karaliste, kas iestājusies lietā, sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (Tiesas plēnums) nospriež:

- 1) prasību noraidīt;**
- 2) Eiropas Kopienu Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus;**
- 3) Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste sedz savus tiesāšanās izdevumus pati.**

[Paraksti]